

Lausunto Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien mahdollista yhdistämistä koskevasta selvityksestä ja säädösmuutosehdotuksista / Utlåtande över utredningen om en eventuell sammanslagning av magistraterna i Helsingfors, Östra Nyland och Västra Nyland och nödvändiga lagstiftningsändringar

1012/00.04.00/2015

KH § 97

Kunnanhallitus/Kommunstyrelsen 14.4.2015

Valmistelija / Beredare: kunnansihteeri/kommunsekreterare Peter Stenvall

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa maistraattien mahdollista yhdistämistä koskevasta selvityksestä ja säädösmuutosehdotuksista. Lausunto on pyydetty 24.4.2015 mennessä.

Valtiovarainministeriö on tehnyt yhdessä Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön sekä Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien päälliköiden kanssa selvityksen Uudenmaan maakunnan alueella toimivien maistraattien yhdistämisestä 1.1.2016 alkaen Uudenmaan maistraatiksi. Maistraattien yhdistymisestä johtuvat muutokset tehtäisiin säädöksiin pääosin teknisinä muutoksina niin, ettei laeissa ja asetuksissa olevien säännösten sisältöä muutettaisi, vaan nykyisten Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien tehtävät ja virat siirrettäisiin sellaisenaan muodostettavaan uuteen maistraattiin.

Selvityksessä on tarkasteltu edellä mainittujen Uudenmaan alueella toimivien maistraattien yhdistymisen vaikutuksia maistraattien toimintaan, henkilöstöön, talouteen, erikoistehtäviin ja palvelujen (ml. ruotsinkieliset palvelut) saatavuuteen.

Maistraatit ovat osa valtion paikallishallintoa. Ne vastaavat mm. väestötietojärjestelmästä, holhousasioista, kauppa- ja yhdistysrekisteristä sekä valtakunnallisesta kuluttajaneuvonnasta. Maistraatit hoitavat myös julkisen notaarin tehtäviä, siviilivihkimisiä ja parisuhteen rekisteröintejä, kaupanvahvistuksia sekä vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyviä tehtäviä. Muita tehtäviä ovat mm. nimenmuutosasiat, avioliiton esteiden tutkinta ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen. Kauppa- ja yhdistysrekisteriasiat siirtyvät 1.9.2015 alkaen maistraateilta Patentti- ja rekisterihallituksille.

Maistraatit tarjoavat palveluja yksityishenkilöille, yrityksille ja elinkeinonharjoittajille, erilaisille yhteisöille sekä kuntien ja

seurakuntien viranomaisille.

Uudenmaan maakunnan alueella toimii tällä hetkellä kolme maistraattia. Helsingin maistraatin toimialueella asui vuoden 2013 lopussa noin 610 000 asukasta. Itä-Uudenmaan maistraatin toimialueella asui noin 530 000 asukasta. Länsi-Uudenmaan maistraatin toimialueella asui noin 440 000 asukasta. Mikäli maistraatit yhdistyvät, asuisi uuden yhdistetyn maistraatin toimialueella noin 1 585 000 asukasta.

Helsingin maistraatti toimii yhdessä toimipisteessä. Itä-Uudenmaan maistraatilla on toimipisteet Vantaalla, Hyvinkäällä ja Porvoossa sekä kuluttajaneuvonnan toimipiste Helsingin Pasilassa. Länsi-Uudenmaan maistraatilla on toimipisteet Espoossa, Lohjalla ja Raaseporissa. Kaikki kolme maistraattia ovat kaksikielisiä.

Selvityksen mukaan maistraattien yhdistäminen ei vaikuta toimipisteiden määrään eikä niiden toimitiloihin. Maistraattien toimipisteverkostotyöryhmän maaliskuussa 2014 antamaan loppuraporttiin sisältyy kuitenkin ehdotus Länsi-Uudenmaan maistraatin Raaseporin ja Lohjan yksiköiden sekä Itä-Uudenmaan maistraatin Porvoon ja Hyvinkään yksiköiden lakkauttamisesta.

Toimipisteiden mahdolliseen lakkauttamisaikatauluun vaikuttaa myös valtiovarainministeriön valmisteltavana olevan julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun toteuttaminen (Asiakaspalvelu 2014 -hanke). Yhteistä asiakaspalvelua koskevan hallituksen esityksen luonnoksen mukaan maistraattien palvelua tarjottaisiin perustettavissa julkisen hallinnon yhteisissä asiakaspalvelupisteissä. Hyvinkäälle on luonnoksessa esitetty asiointipistettä. Yhteiseen asiakaspalveluun on tarkoitus siirtyä maakunnittain vuosina 2016 - 2019. Edellä mainittujen neljän maistraatin toimipisteen toiminta on arvioitu voitavan korvata paikkakunnille perustettavilla asiointipisteillä. Ennen kuin toimipisteiden lakkautuksista tehdään lopullisia päätöksiä, valtiovarainministeriö käy läpi kunkin yksikön ja alueen tilanteen ja arvioi lakkautuksen vaikutukset. Lakkautusesityksistä järjestetään myös lausuntokierros.

Yhdistymisen seurauksena muodostuvan maistraatin nimeksi on ehdotettu Uudenmaan maistraattia.

Selvityksen mukaan maistraattien yhdistymisen yhteydessä nykyiset toimipisteet säilyisivät eikä maistraattien henkilöstömäärä muuttuisi, lukuun ottamatta maistraattien päälliköitä, joiden määrä vähenisi kahdella. Yhdistymisellä ei näin

ollen arvioida olevan merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Mikäli toimipisteiden määrää päätettäisiin myöhemmin Uudellamaalla vähentää, henkilöstöllä olisi laajemmassa maistraatissa enemmän vaihtoehtoja uudelleensijoittumiseen maistraatin muihin toimipisteisiin kuin nykyisissä kolmessa erillisessä maistraatissa. Resursseja voitaisiin myös yhdistymisen myötä käyttää entistä joustavammin ja varmistaa näin alueen kasvavan väestön ja lisääntyvien ulkomaalaisten asiakkaiden palveluiden saatavuus kokonaishenkilöstömäärän samaan aikaan pienentyessä.

Toiminnan tehostumisen lisäksi maistraattien yhdistyminen mahdollistaisi arviolta 300 000 euron säästöt palkkakustannuksissa. Tietojärjestelmien kertaluonteisten muutuskustannusten on arvioitu kuitenkin olevan yhteensä vajaa 50 000 euroa. Esityksen mukaisen erikseen toteutettavan kolmen maistraatin yhdistymisen negatiivisena puolena raportissa todetaan, että sekä tietojärjestelmämuutoksista johtuvat kustannukset että muut kertaluonteiset kustannukset tulevat toistumaan uudelleen siinä yhteydessä, mikäli maistraatit liitetään myöhemmin VIRSU- hankkeen myötä laajempaan aluehallinnon virastokokonaisuuteen.

Laajempi toimialue lisäisi asiakkaiden valinnanvapautta heidän voidessaan valita useammasta toimipisteestä itselleen sopivan asiointipaikan. Asiakkaat hyötyisivät myös siitä, että laajemmassa organisaatiossa resursseja voitaisiin aikaisempaa laajemmin kohdentaa niihin substanssitehtäviin, joissa tarve on suurin. Suurempi organisaatio edistäisi myös toimintamallien yhdenmukaistamista koko Uudenmaan maakunnan alueella ja sitä kautta parantaisi asiakkaiden yhdenmukaista kohtelua.

Selvitysryhmä on johtopäätöksensä todennut, että selvityksen perusteella Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistymisellä saavutetut hyödyt ovat niin merkittäviä, että maistraatit tulisi yhdistää 1.1.2016 alkaen.

SIPOON KUNNAN LAUSUNTO

Maistraattien yhdistyminen

Sipoon kunta suhtautuu periaatteessa myönteisesti kehittämishankkeisiin, joissa valtionhallinnon toimintoja kehitetään niin, että kehitystyön myötä asiakaspalvelu paranee, toimintamallit yhdenmukaistuvat ja samalla saavutetaan myös kustannussäästöjä.

On kuitenkin huomattava, että kuten raportistakin ilmenee, on valtiovarainministeriössä tällä hetkellä meneillään ainakin kaksi muuta selvitystä, jotka vaikuttavat maistraattien toimintaan. Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen mukaisten yhteisten toimipisteiden on arvioitu toteutuessaan aloittavan toimintansa Uudellamaalla vuonna 2018. Yhteispalvelua koskeva lakiesitys annettaneen eduskunnalle loppuvuodesta 2015. Keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys -hankkeen (VIRSU-hanke) selvitykset valmistuivat helmikuussa 2015 ja tuleva hallitus tulee selvityksen pohjalta tekemään asiaa koskevat linjaukset. Mahdolliset organisaatiomuutokset tulisivat mahdollisesti voimaan vuonna 2017.

Kuten edellä esitetystä ilmenee, tällä hetkellä on vireillä kolme hanketta, jotka vaikuttavat Uudellamaalla sijaitsevien maistraattien toimintaan. Uudellamaalla sijaitsevien maistraattien on esitetty yhdistyvän vuoden 2016 alusta, VIRSU-hankkeen mukaiset organisaatiomuutokset tulisivat todennäköisesti voimaan vuonna 2017 ja Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen mukaiset yhteispalvelupisteet, joihin myös maistraattien toimintoja esitetään siirrettävän, aloittaisivat toimintansa todennäköisesti vuonna 2018. Kaikki nämä hankkeet ovat valmisteluvaiheessa, eikä lopullisia päätöksiä ole vielä tehty. Sipoon kunta esittää, että edellä esitetyt hankkeet valmisteltaisiin kokonaisuutena. Kokonaisselvityksen perusteella tehtäisiin asiaa koskevat ratkaisut. Asiakasnäkökulmasta ja todennäköisesti myös taloudellisesta ja toiminnallisesta näkökulmasta yksi muutos, vaikka se mahdollisesti olisi vaikutuksiltaan suurempi, on parempi kuin mahdollisesti kolmen vuoden aikana vuosittain tapahtuvat organisaatiomuutokset. Näin ollen yhdistymishanke tulisi keskeyttää ja jäädä odottamaan, että muista valmisteltavina olevista hankkeista on tehty ratkaisut.

Vaikka Uudenmaan maistraattien yhdistymishankkeella ei raportin mukaan ole vaikutusta maistraatin toimipisteiden määrään, Sipoon kunnanhallitus korostaa, että Sipoon kunta pitää tärkeänä, että maistraatin toimipiste säilyy edelleen Porvoossa. Tämä on tärkeää paitsi kunnassa toimivien yritysten myös alueen asukkaiden näkökulmasta.

Hallituksen esitykset ja asetulusuonnokset

Lausuntopyynnössä on pyydetty kuntaa ottamaan kantaa myös hallituksen esityksiin ja asetulusuonnoksiin, jotka muuttuisivat, mikäli toimipisteet yhdistettäisiin. Selvityksen johtopäätösoisiossa on todettu niiden olevan pääosin teknisluonteisia muutoksia, jotka eivät muuttaisi laissa ja asetuksissa olevien säännösten sisältöä.

Lausuntopyynnön liitteen 3 kohdassa 6 on kuitenkin asetusluonnoksissa usean kunnan asukkaiden toimintaan vaikuttavien tehtävien vastuumastraatiksi esitetty Uudenmaan maistraatin sijaan Lounais-Suomen maistraattia. Tällaisia muutosesityksiä on esitetty esim. perukirjan osakasluettelon vahvistamisen, isyyden tunnustamisen hyväksymisen ja nimenmuutoshakemusten käsittelyn osalta. Epäselvää on, onko esitetyillä muutoksilla tarkoitettu vain maistraattien sisäistä työnjakoa ja miten muutos on esitetty toteutettavan asiakaspalvelun osalta.

Muutosesityksen tavoitteena lienee tiettyjen asioiden osaamisen keskittäminen ja kehittäminen yhteen paikkaan sekä maistraattien resurssien tasapuolinen jakaantuminen. Tältä osin Sipoon kunta toteaa, että vaikka päätöksenteko keskitettäisiinkin asiaryhmittäin yhteen maistraattiin, ei tämä keskittäminen saa heikentää kuntalaisten asiakaspalvelua sekä suomen että ruotsin kielellä. Sipoon kunta ei sinänsä vastusta päätösasioiden keskittämistä, kunhan asiakkaan näkökulmasta huomioidaan lähipalvelu ja neuvonta.

Sipoon kunnalla ei ole huomautettavaa pelkästään teknisluonteisista muutosesityksistä.

Liitteet

Liite 1/97. § KH	Selvitys Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien mahdollisen yhdistämisen vaikutuksista
Liite 2/97. § KH	Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden maistraatin toimivallan määräytymistä koskevia säännöksiä sisältävien lakien muuttamisesta

Talous- ja hallintojohtajan ehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa valtiovarainministeriölle edellä esitetyn lausunnon.

Ekonomi- och förvaltningsdirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar ge ovanstående utlåtande till Finansministeriet.

Päätös

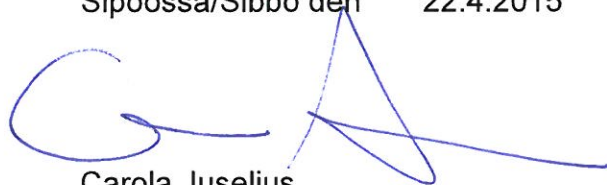
Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Beslut

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta
kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa/Riktigheten av utdraget ur det
vederbörligen undertecknade och justerade protokollet bestyrker:

Sipoossa/Sibbo den 22.4.2015

Carola Juselius
asiakirjasihteeri/dokumentsekreterare

MUUTOKSEHAKU PÄÄTÖKSEEN**MUUTOKSENHAKUKIELTO**

Kuntalain 91 §:n mukaan päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

ÄNDRING I BESLUT**BESVÄRSFÖRBUD**

Enligt 91 § i kommunallagen får rättelse inte yrkas i och kommunalbesvär får inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.